ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420256218
Lietas arhīva Nr. AA43-0109-20/8
ECLI:LV:ADAT:2020:0326.A420256218.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 26.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese Margarita Osmane un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par labvēlīgāka administratīvā akta par Latvijas valsts vecuma pensijas pārrēķinu, iekļaujot aprēķinā veiktās sociālās apdrošināšanas iemaksas par periodu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim, izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 5.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra) Rīgas pilsētas Latgales nodaļā 2018.gada 8.maijā saņemts pieteicējas /pers. A/ iesniegums, kurā pieteicēja lūdz piešķirt Latvijas Republikas vecuma pensiju no 2018.gada 14.maija kā personai, kurai ir piešķirta Krievijas Federācijas pilsoņa pensija no 2011.gada 18.augusta.

Ar aģentūras Rīgas pilsētas Latgales nodaļas Pensiju daļas inspektores 2018.gada 16.maija lēmumu Nr.18/1061857 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai no 2018.gada 14.maija līdz turpmākam piešķirta Latvijas valsts vecuma pensija 137,21 *euro* apmērā.

[2] Pieteicēja, nepiekrītot sākotnējā lēmumā noteiktajam pensijas apmēram, to apstrīdēja.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar aģentūras 2018.gada 24.jūlija lēmumu Nr.18/1487676 (turpmāk – aģentūras lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Aģentūras lēmumā norādīts turpmākais.

[2.1] Aģentūra atsaucas uz Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līguma par sadarbību sociālās drošības jomā (turpmāk – līgums) 11.pantu, 25.panta pirmās daļas 1., 2.punktu un otro daļu, norādot, ka pieteicēja izvēlējās saņemt Krievijas Federācijas pensiju pēc pilsonības principa un 2011.gada 18.augustā iesniedza aģentūrā attiecīgu iesniegumu, kurš tika nosūtīts izskatīšanai Krievijas Federācijas Pensiju fondam. Ja pieteicēja nebūtu izvēlējusies pieprasīt Krievijas Federācijas pensiju pēc pilsonības principa, pieteicējai būtu iespēja izvēlēties Latvijas Republikas pensiju saskaņā ar līguma 25.panta pirmo daļu.

[2.2] Vērtējot līgumā noteikto un Krievijas Federācijas kompetentās institūcijas sniegto informāciju kopsakarībā, secināms, ka Krievijas Federācijas pensijai pēc pilsonības principa tiek vērtēti arī ārpus Krievijas Federācijas uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, tostarp periodi no 1991.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 1.janvārim. Vienlaikus Krievijas Federācijas kompetentā institūcija var kādu no darba un tam pielīdzinātajiem periodiem neiekļaut apdrošināšanas stāžā, ja tas neatbilst Krievijas Federācijas tiesību aktu nosacījumiem.

[2.3] Pamatojoties uz likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 2.^{2} punkta 1.apakšpunktu un saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos un līgumā noteikto papildus Krievijas Federācijas pensijai pēc pilsonības tiesības uz Latvijas vecuma pensiju pieteicējai var rasties, ja ir sasniegts Latvijā noteiktais pensijas vecums un izpildījušies citi pensijas piešķiršanai nepieciešamie nosacījumi (*Senāta 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-993/2016 10.punkts*).

[2.4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta trešo daļu tiek piemēroti līguma noteikumi, kuriem normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā ir augstāks spēks, nekā nacionālajām tiesību normām.

[2.5] Latvijas vecuma pensija ir aprēķināta pēc likuma „Par valsts pensijām" 12.panta pirmajā daļā noteiktās formulas.

[3] Pieteicēja, nepiekrītot aģentūras lēmumam, iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicēja ir Latvijas pastāvīga iedzīvotāja un Krievijas pilsone.

[3.2] Aģentūra nav ņēmusi vērā apdrošināšanas iemaksas, kas veiktas no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim, kas ir pieteicējas īpašums Latvijas Republikas Satversmes 105.panta izpratnē (*Satversmes tiesas 2007.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.2007-01-01 20. un 21.punkts)*.

[3.3] Nav saprotama aģentūras argumentācija, jo gan līgumā, gan Senāta sprieduma lietā Nr.SKA-993/2016 10.punktā atspoguļojas tikai apdrošināšanas periodu ilgums, nevis apdrošināšanas iemaksas. Līdz ar to nav ierobežota likuma „Par valsts pensijām" 12.panta pirmās daļas piemērošana. Aģentūra, piemērojot minēto tiesisko normu, apgalvo, ka, aprēķinot vecuma pensiju, ņem vērā pensijas pieprasītāja uzkrāto pensijas kapitālu periodā no 1996.gada 1.janvāra līdz pensijas piešķiršanas mēnesim.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, spriedums motivēts šādi.

[4.1] Lietā nav strīda, ka pieteicēja ir Krievijas Federācijas pilsone, kuras dzīvesvieta ir Latvijā. Pieteicējai ir piešķirta Krievijas Federācijas pilsoņa

pensija pēc līguma spēkā stāšanās (2011.gada 19.janvāris).

Uz pieteicējas pensijas jautājumu attiecas līguma 2. un 3.pants, taču pieteicējas situācijā ir jāievēro līgumā ietvertie pārejas un noslēguma noteikumi (līguma 25. un 26.pants), kas paredz personai izvēles iespējas, proti, vai saņemt pensiju saskaņā ar tās līgumslēdzējas puses tiesību aktiem, kuras pilsonis tā ir, nepiemērojot līguma noteikumus, vai arī lūgt pārskatīt pirms līguma spēkā stāšanās piešķirto pensiju saskaņā ar līguma noteikumiem.

[4.2] Latvijai, lemjot par Latvijas pensijas piešķiršanu pieteicējai, nav jāpiemēro līguma 10. un 11.pants, jo pieteicēja ir izvēlējusies saņemt Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, pensijas piešķiršanai (pārskatīšanai) nepiemērojot līguma noteikumus. Līgums ir attiecināms uz konkrēto situāciju, jo tas citstarp nošķir katras līgumslēdzējas valsts atbildību gan attiecībā uz personu loku, gan laika periodiem, par kuriem pensija tiek piešķirta.

[4.3] Līguma 25. un 26.pantā ir paredzētā iespēja izvēlēties saņemt pilsonības valsts pensiju saskaņā ar tās tiesību aktiem, nepiemērojot līguma noteikumus. Tas nozīmē to, ka pensija tiek piešķirta par laika periodu, kas paredzēts šīs valsts tiesību aktos, proti, pilsonības valsts atbild par pensijas piešķiršanu par to laika periodu, ko noteic tās tiesību normas.

[4.4] Krievijas Federācijas tiesību normas paredz, ka pensija tiek piešķirta par periodu līdz 2001.gada 31.decembrim, ieskaitot arī tādus periodus, kad persona veikusi iemaksas Latvijā (*Senāta 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-993/2016 8.punkts, 2017.gada 21.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-755/2017 7.punkts*). Uz to norāda arī līguma 10. un 11.pants.

[4.5] Latvijas vecuma pensija atbilstoši Latvijas tiesību normām var tikt piešķirta, ņemot vērā tikai tos apdrošināšanas stāža periodus, kas personai ir uzkrāti pēc 2002.gada 1.janvāra. Latvija nav atbildīga par personas stāžu līdz minētajam datumam, jo par to atbilstoši līgumam atbildīga ir Krievijas Federācija. Tādējādi aģentūrai nebija jālemj par strīdus periodu ieskaitīšanu pieteicējas apdrošināšanas stāžā, kas ņemams vērā, piešķirot Latvijas vecuma pensiju. Minētais nav pretrunā likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 2.^{2} punktā noteiktajam.

[4.6] Krievijas Federācijas pilsoņa pensija tiek piešķirta par apdrošināšanas stāžu līdz 2001.gada 31.decembrim, tādējādi tas, ka pēc Krievijas Federācijas tiesību normām kāds nodarbinātības vai tai pielīdzinātais periods, kas konkrētajai personai bijis šajā periodā, netiek atzīts par apdrošināšanas stāžam pielīdzināmo periodu un tāpēc netiek ņemts vērā, nav pamats šādus atsevišķus periodus atkārtoti vērtēt atbilstoši Latvijas tiesību normām (*Senāta 2016.gada 23.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-1386/2016 7. un 8.punkts*).

[4.7] Aģentūrai, lemjot par Latvijas pensijas piešķiršanu pieteicējai, ir jāvērtē tikai tie apdrošināšanas stāža periodi, ko pieteicēja ir uzkrājusi pēc 2002.gada 1.janvāra. Aģentūrai nav jāpārvērtē un nav jāņem vērā tie periodi, kas pieteicējai ir uzkrāti līdz minētajam datumam, tātad arī pieteicējas apdrošināšanas periods no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

[4.8] Aģentūras lēmumā norādītais, ka pieteicējas Latvijas vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu veido aģentūrā reģistrētie apdrošināšanas iemaksu periodi no 2002.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 30.aprīlim – kopā 16 gadi un 1 mēnesis – atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem.

[4.9] Pieteicējas viedoklis, ka lietā ir strīds tieši par pieteicējas apdrošināšanas iemaksām par periodu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim 35851,25 *euro* apmērā, jo darba stāža par periodu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim iekļaušana pieteicējas kopējā darba stāžā neietekmē pensijas apmēru, ir kļūdains, ievērojot likuma „Par valsts pensijām" 9.pantu. Līdz ar to apdrošināšanas iemaksas nevar aplūkot atsevišķi no apdrošināšanas stāža, ko tās veido.

[4.10] Tiesa pievienojas pieteicējas viedoklim, ka tiesības uz pensijas izmaksu neatkarīgi no pensijas piešķiršanas datuma vai finansēšanas avota ietilpst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105.panta pirmajā teikumā ietvertā jēdziena „īpašums" saturā, tomēr norāda, ka pilsonības valsts atbild par pensijas piešķiršanu par to laika periodu, ko noteic tās tiesību normas. Izskatāmajā gadījumā par periodu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim atbildīga ir Krievijas Federācija.

[4.11] Novērst periodu dubultošanos pensijas stāžā – tas ir vispārējs tiesību princips sociālās drošības starptautisko līgumu jomā, un tas paredz, ka par vienu un to pašu apdrošināšanas (darba un tam pielīdzināmo) periodu pensiju vai pabalstu piešķir tikai viena valsts (*Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 4.jūnija sprieduma lietā Nr.A420224017 11.punkts*).

Tādējādi nav pamata apšaubīt, ka Krievijas pensija pieteicējai piešķirta tiesiski un pamatoti saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību normām.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spiedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā norādītajiem argumentiem, papildus apelācijas sūdzībā minēts turpmākais.

[5.1] Tiesa kļūdaini uzskata, ka lietā ir strīds par apdrošināšanas perioda laika posmā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim iekļaušanu Latvijas apdrošināšanas stāžā. Lietā ir strīds par pieteicējas apdrošināšanas iemaksām, kas iemaksātas valsts sociālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

[5.2] Tiesa bez pamatojuma norādījusi, ka apdrošināšanas iemaksas nevar skatīt atsevišķi no apdrošināšanas stāža.

[5.3] Personas dzīves ilgums pirms pensijas piešķiršanas ir sadalīts divās daļās, proti, pirms apdrošināšanas un apdrošināšanas periodi, kā robeža Latvijā ir 1996.gada 1.janvāris, bet Krievijā – 2002.gada 1.janvāris. Pensiju apmēra aprēķināšana par katru periodu ir būtiski atšķirīga.

[5.4] Pieteicējas pamattiesības ir ierobežotas ar līgumu, proti, līguma 2., 3., 10., 11., 25. un 26.pantu.

[5.5] Tiesa atsaukusies uz Senāta nolēmumiem, kas ir par pavisam citu jautājumu – apdrošināšanas perioda iekļaušanu Krievijas vai Latvijas pensijā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 17.panta otro daļu ar analoģiju nedrīkst pamatot tādu administratīvo aktu, kas ierobežo adresāta cilvēktiesības.

[5.6] No Senāta 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-993/2016 8.punkta un 2017.gada 21.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-755/2017 7.punkta atziņām neizriet, ka iemaksas Latvijā netiek ņemtas vērā, aprēķinot Latvijas pensijas apmēru. Tāpat no tā neizriet, ka līgumslēdzējas valstis sadalījušas arī atbildību par līguma subjektu apdrošināšanas iemaksām.

[5.7] Pieļaujot, ka līguma izpratnē darba periodi no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim ir uzkrāti ārpus Latvijas, tad likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 5.panta trešā daļa neaizliedz personai, kas Latvijā nestrādā, bet dzīvo, brīvprātīgi veikt apdrošināšanas iemaksas, kas faktiski tika veiktas.

[5.8] Pieteicējas tiesiskais stāvoklis ar līguma stāšanās spēkā dienu būtiski pasliktinājās. Krievijas pensija pieteicējai ir piešķirta, neievērojot līguma nosacījumus.

Latvijas normatīvajos aktos vienīgais ierobežojums ir divu valsts pensiju saņemšana, ko nosaka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 2.^{2} punkts, kurā norādīts par dubultās apdrošināšanas periodiem, nevis par apdrošināšanas iemaksām.

Saeimā iesniegtā likumprojekta Nr.593/Lp9 anotācijā nav pausta vēlme pasliktināt ar līguma ratifikāciju līguma subjektu tiesisko stāvokli.

[5.9] Līgums nodrošina Krievijas Federācijas pilsoņiem un nepilsoņiem, kas šobrīd dzīvo Latvijas Republikā un kuriem ir darba stāžs Krievijas teritorijā, Krievijas Federācijā iegūtā darba stāža uzskaiti un pensiju par minēto periodu saņemšanu saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu un par tās līdzekļiem.

[6] Aģentūra iesniedza paskaidrojumu par pieteicējas apelācijas sūdzību, paskaidrojot turpmāk norādīto.

[6.1] Pamatojoties uz līguma noteikumiem Krievijas Federācija pieteicējai no 2011.gada 18.augusta piešķīra Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, piemērojot savas nacionālās tiesību normas, Krievijas Federācijas aprēķinā ņemot vērā arī darba periodu Latvijā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

Sasniedzot Latvijā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu 2018.gadā, Latvija no 2018.gada 14.maija pieteicējai piešķīra vecuma pensiju par apdrošināšanas periodu no 2002.gada 1.janvāra.

[6.2] No 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim pieteicējas reģistrētais 1.līmeņa pensijas kapitāls bija 6859,3740 *euro*, nevis kā pieteicēja norādīja 35851,23 *euro*.

[6.3] Pieteicējai bija iespēja izvēlēties pieprasīt Latvijas pensiju saskaņā ar līguma nosacījumiem par visu Latvijas apdrošināšanas stāžu, tostarp izmantot pensijas aprēķināšanā minēto pensijas kapitālu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim. Pieteicēja izvēlējusies saņemt Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, kas piešķirta pēc labvēlīgākiem nosacījumiem – no agrāka vecuma nekā Latvijas pensija. Tas nozīmē, ka nav aizskartas pieteicējas pamattiesības.

Pieteicējai papildus Krievijas Federācijas pilsoņa pensijai, sasniedzot Latvijas pensionēšanās vecumu, ir piešķirta Latvijas vecuma pensija par apdrošināšanas periodu, par kuru nepiešķir Krievijas Federācijas pensiju.

[7] Pieteicēja iesniedza paskaidrojumu norādot, ka nepiekrīt aģentūras paskaidrojumā norādītajam, papildus norāda, ka ne 2007.gadā, ne arī 2011.gadā nebija aizliegts saņemt divas valsts pensijas par vienu un to pašu periodu, kā arī līgums neregulē jautājumu par pensijas kapitālu.

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Pieteicēja pēc līguma spēkā stāšanās izvēlējās Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, tādējādi saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību normās noteikto pieteicējai Krievijas Federācijas pilsoņa pensija piešķirta par periodu līdz 2001.gada 31.decembrim, ieskaitot arī tādus periodus, kad persona veikusi iemaksas Latvijā (*Senāta 2016.gada 23.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-1386/2016 7. un 8.punkts*).

Pieteicēja, sasniedzot vecumu, no kura pieteicējai radušās tiesības saņemt Latvijas vecuma pensiju, ar iesniegumu vērsās aģentūrā, lai tā aprēķina un piešķir Latvijas vecuma pensiju. Aģentūra ar sākotnējo lēmumu (atstāts negrozīts ar pārsūdzēto lēmumu) noteica, ka pieteicējai piešķirama valsts vecuma pensija 137,21 *euro* apmērā.

Iesniedzot tiesā pieteikumu, pieteicēja nepiekrīt aģentūras veiktajam Latvijas vecuma pensijas aprēķinam, jo aģentūra, aprēķinot Latvijas vecuma pensiju, nav ņēmusi vērā pieteicējas apdrošināšanas iemaksas, kas iemaksātas valsts sociālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim. Tāpēc pieteicēja lūdz aprēķināt un piešķirt Latvijas vecuma pensiju, ņemot vērā viņas veiktās apdrošināšanas iemaksas, kas iemaksātas valsts sociālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

[10] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatojumu kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais faktu konstatējums un tiesību normu interpretācija ir pareiza, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiem un motivācijai, to neatkārtojot.

Pirmās instances tiesa spriedumā atsaukusies uz Senāta 2017.gada 21.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKA-755/2017, kurā Senāts sniedzis izvērstas atziņas saistībā ar Latvijas pensijas piešķiršanu Krievijas Federācijas pilsoņiem, kuriem ir piešķirta Krievijas Federācijas pilsoņa pensija, to starpā par to, vai, aprēķinot Latvijas vecuma pensiju, jāņem vērā apdrošināšanas periods pirms 2002.gada 1.janvāra, kas nav ņemts vērā piešķirot Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju. (*Senāta 2017.gada 21.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-755/2017 argumentācija apkopota no Senāta 2016.gada 19.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-993/2016, 2016.gada 23.decembra spriedumiem lietās Nr.SKA-1386/2016, Nr.SKA-956/2016, Nr.SKA-1154/2016 un Nr.SKA-1189/2016 izdarītajiem secinājumiem*).

[11] Lietā norādāms ka līguma pārejas noteikumos paredzētā iespēja izvēlēties saņemt pilsonības valsts pensiju saskaņā ar tās tiesību aktiem, nepiemērojot līguma noteikumus, nozīmē arī to, ka pensija tiek piešķirta par to laika periodu, kas paredzēts šīs valsts tiesību aktos. Krievijas Federācijas tiesību normas paredz, ka pensija tiek piešķirta par periodu līdz 2001.gada 31.decembrim, ieskaitot arī tādus periodus, kad persona veikusi iemaksas Latvijā (uz šādu Krievijas Federācijas tiesību normu regulējumu norāda arī līguma 10. un 11.pantā ietvertie noteikumi). Tas savukārt nozīmē, ka Latvijas vecuma pensija atbilstoši Latvijas tiesību normām var tikt piešķirta, ņemot vērā tikai tos apdrošināšanas stāža periodus, kas personai ir uzkrāti pēc 2002.gada 1.janvāra. Proti, Latvija nav atbildīga par personas stāžu līdz minētajam datumam, jo par to atbilstoši līgumam atbildīga ir Krievijas Federācija. Tas, ka pēc Krievijas Federācijas tiesību normām kāds nodarbinātības vai tai pielīdzinātais periods, kas konkrētajai personai bijis šajā periodā, netiek atzīts par apdrošināšanas stāžam pielīdzināmo periodu un tāpēc netiek ņemts vērā, nav pamats šādus atsevišķus periodus atkārtoti vērtēt atbilstoši Latvijas tiesību normām (*Senāta Tiesu prakses apkopojums Eiropas Savienības regulu un Starpvalstu līgumu piemērošana sociālās jomas lietās, 24.–25.lapa*).

Pieteicēja, izmantojot savas tiesības, izvēlējās pieprasīt Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, un attiecīgi Krievijas Federācija pieteicējai piešķīra viņai Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju par periodu līdz 2001.gada 31.decembrim.

Ievērojot iepriekš minēto Senāta praksi, aģentūra, aprēķinot pieteicējai Latvijas vecuma pensiju, ir rīkojusies tiesiski, ņemot vērā tikai tos apdrošināšanas stāža periodus, kas ir uzkrāti pēc 2002.gada 1.janvāra. Turklāt apelācijas sūdzībā pieteicējas norādītās apdrošināšanas iemaksas 35851,25 *euro* apmērā, kas iemaksātas valsts sociālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim, neattiecas uz periodu, par kuru tiek aprēķināta Latvijas vecuma pensija, proti, par laika periodu no 2002.gada 1.janvāra. Par personas darba stāžu līdz 2001.gada 31.decembrim ir atbildīga Krievijas Federācija.

[12] Pieteicēja argumentē, ka pirmās instances tiesa kļūdaini uzskata, ka lietā ir strīds par apdrošināšanas perioda no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim iekļaušanu Latvijas apdrošināšanas stāžā, jo lietā ir strīds par pieteicējas apdrošināšanas iemaksām, kas iemaksātas Latvijas valsts sociālajā budžetā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

Likuma „Par valsts pensijām" 9.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka valsts pensijas apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža, kurā ieskaitāmi

mēneši, kuros veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam. Apdrošināšanas stāžu veido apdrošināšanas iemaksu periodi.

Ievērojot, ka apdrošināšanas stāžu veido darba periodi, kuru laikā ir veiktas vai bija jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas, tad apdrošināšanas stāžs un sociālās apdrošināšanas iemaksas nav atsevišķi izdalāmas un tās jāskatās kopsakarā.

Ņemot vērā, ka pieteicējai Latvijas valsts vecuma pensija piešķirta tikai par periodu pēc 2002.gada 1.janvāra, apdrošināšanas iemaksas, kas veiktas pirms minētā datuma, neietekmē pieteicējas Latvijas vecuma pensijas aprēķinu.

Pieteicējai tiek maksāta Krievijas pensija par apdrošināšanas periodu līdz 2001.gada 31.decembrim, līdz ar to pieteicējai nav subjektīvo tiesību uz dubulta labuma gan Krievijas pensijas veidā, gan Latvijas pensijas apmēra palielinājuma veidā par šajā periodā veiktajām iemaksām Latvijā.

Atbilstoši tiesu praksē nostiprinātajām atziņām subjektīvo publisko tiesību priekšnoteikums ir tiesību norma. Tiesību norma piešķir personai subjektīvās publiskās tiesības, ja:

1) tā uzliek pienākumu valsts pārvaldei rīkoties noteiktā veidā;

2) šis pienākums kalpo arī individuālai tiesību aizsardzībai;

3) persona pieder pie ar normu aizsargāto personu loka.

Ja nav konstatējams neviens no minētajiem priekšnosacījumiem, nav pamata secinājumam, ka personai ir subjektīvās publiskās tiesības (*Senāta 2015.gada 20.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-766/2015 11.punkts, 2013.gada 21.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-286/2013 11.punkts un 2011.gada 27.maija lēmuma lietā Nr.SKA-641/2011 6.punkts*).

Ja nav konstatējama tiesību norma, kas pamato personas subjektīvās tiesības, secināms, ka tādas nepastāv (*Senāta 2017.gada 19.maija lēmuma lietā Nr.SKA-1140/2017 7.punkts*).

Izskatāmajā gadījumā pieteicēja uzstāj uz savām tiesībām par periodu, par kuru viņai piešķirta Krievijas pensija, aprēķināt arī Latvijas pensijas daļu atbilstoši veiktajām iemaksām, taču šāds risinājums nav paredzēts normatīvajos aktos, līdz ar to pieteicējai nav subjektīvo tiesību uz šādu lietas iznākumu. Lietā noteicošais ir tas, ka pieteicēja atbilstoši savai 2011.gada 18.augusta iesniegumā nepārprotami paustajai gribai saņemt Krievijas Federācijas pensiju pēc pilsonības principa par periodu līdz 2001.gada 31.decembrim, nesaņem Latvijas valsts pensiju par minēto periodu, bet saņem Krievijas Federācijas pensiju, līdz ar to Satversmes tiesas 2007.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.2007-01-01 izteiktās atziņas nav attiecināmas uz pieteicējas individuālo situāciju, jo jautājumi par pieteicējas apdrošināšanas stāžu un pensijas apmēru periodā līdz 2001.gada 31.decembrim tiek regulēti atbilstoši Krievijas Federācijas kā pieteicējas pilsonības valsts normatīvajam regulējumam.

[13] Nav pamatota pieteicējas norāde, ka ir ierobežotas pieteicējas pamattiesības, piemērojot līguma 2., 3., 10., 11., 25. un 26.pantu. Saskaņā ar līguma noteikumiem pieteicējai bija izvēles iespēja, kuras valsts pensiju viņa vēlas saņemt. Pieteicēja, sasniedzot 56 gadu vecumu un izvēloties saņemt Krievijas Federācijas pilsoņa pensiju, zaudēja iespēju izvēlēties Latvijas vecuma pensiju par visu Latvijas apdrošināšanas stāžu, tostarp izmantot pensijas aprēķināšanā uzkrāto pensijas kapitālu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim. Tāpēc, nosakot Latvijas vecuma pensijas apmēru, aģentūra, ievērojot normatīvos aktus, pamatoti, veicot pieteicējas pensijas apmēra aprēķinu, ņēma vērā tos apdrošināšanas stāža periodus, kas personai ir uzkrāti pēc 2002.gada 1.janvāra.

Apgabaltiesa konstatē, ka ar līguma ratifikāciju netika pasliktināts pieteicējas tiesiskais stāvoklis, jo pieteicējai radās iespēja saņemt Krievijas Federācijas pensiju jau no 2011.gada 19.janvāra.

[14] Administratīvo tiesu judikatūrā ir atzīts, ka tiesas pienākums argumentēt spriedumu nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu, un tiesai ir atļauts izvērtēt tikai tos argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*piemēram, Senāta 2004.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-216/2004 (C04288903) 8.punkts, 2019.gada 7.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-103/2019 (A420505013) 11.punkts*). Ņemot vērā minēto, tiesai ir jāizvērtē vienīgi tie argumenti un iebildumi, kuriem ir norādīts pamatojums un kuriem ir nozīme no tiesību viedokļa.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, iekļaujot apdrošināšanas stāžā periodu no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.decembrim.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Kaļiņina

Tiesnese M.Osmane

Tiesnese R.Paegle